

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Magistratibus conue.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

LEX XIII.

Tere Minor vendicans alienata iniuste, doli exco-
pione repellitur. nisi pretium in eius utilitate
rem conuersum restituat. h. d.

LEX XV.

Minor Non possunt pro alio debito immobilia
in solutum dari. sine decreto. h. d.

LEX XVI.

Immobilia Immobilia alienata sine decreto iu-
dicis, in cuius territorio res est pos-
sunt vendicari, sed pretium in eius utilitatem conuersum restitui
debet. Signa ibi res, in qua situm est. zc. ¶ No. quod sufficit decre-
tum illius iudicis, in cuius territorio res est, sufficeret etiam decre-
tum illius iudicis, qui habet pupillum sub se. licet non habeat rem
sub se. vt l. magis puro. §. illud. ff. de reb. eorum.

ADDITIO.

ALEX. ¶ Territorio. Quid si iudex interponat decretum super
alienatione. vide etiam Bal. hic. z in l. si pretium. in l. §. de contra-
hu. emp.

LEX XVII.

Inter omnes Minor diuidendo, no po-
test alienare, nisi prouoce
tur a maiore. h. d. De hoc dicitur habuissit in l. iudicemus,
in prin. de sac. san. eccle.

LEX XVIII.

Minores Propter debita non possunt immo-
bilia alienari, nisi causa probata, z in
teruente decreto.

Quando decreto opus est. Rub. LXXII.
ADDITIO.

P. PAV. P. ¶ Quando decreto. An consuetudine induci possit
quod res minoris alienari possit sine decreto vide quod sic, Bal. l.
de qui. ff. de legib. vbi alie. Bal. z Ang.

LEX I.

Probare Et voluntate parentis pupilli adhi-
bita in contractu, possunt immobilia
alienari sine decreto. h. d.

LEX II.

Quid requirendum Si venditio fit
ex licentia patris
scilicet, non requiritur decretum iudicis. h. d.

LEX III.

Redium Et voluntate defuncti manifesta
possunt immobilia alienari sine de-
creto. h. d. Vide gl. que est hic, z ibi cam signa. De mare-
ria istius gl. scilicet qualiter erent res vicinarum vor-
luntatis possunt vendere, dicit in repetitione. l. alio. ff. de ali. z ciba.
dear. vbi tractant solum de materia huius gl. Et fuit pulchra,
quia z noua repetitio. Et vide per L. y. in l. id quod pauperibus. §.
de episc. z clerici.

ADDITIO.

P. PAV. P. ¶ Pretium. Vide Alex. consil. l. iij. volu. ii. Vide Ro.
consil. ceterum, quem sequitur Bal. in l. presens. ver. §. principaliter.
ff. de possib.

LEX IIII.

Sine interpositione Res que
viu colius
muntur possunt alienari sine decreto. h. d.

Si quis ignorans rem minoris esse sine decre-
to comparauerit. Rub. LXXIII.

LEX I.

Bea que Empitoz male fidei non p̄scribit. Empitoz
bone fidei longo tempore p̄scribit. h. d.

LEX II.

Contra Minor rem alienatam iniuste vendicat
cum fructibus, nisi empitoz habuerit bo-
nam naem.

LEX III.

Possessiones In iuste alienata etiam a secu-
do empitoze vendicantur, nisi
si p̄scripserit.

LEX IIII.

Cloniam Possessor bone fidei p̄scribit cōtra
minorē, spatio longi temporis, a die
qua factus est maior.

* Si maior factus, alienationem factam sine de-
creto ratam habuerit. Rub. LXXIII.

ADDITIO.

* CLAV. DE SE S S. ¶ Si maior factus. Item titulum limi-
tat singulariter Ro. consil. l. iij. per l. j. cum sua glo. non habet locum
quando in contractu qui ratificatur, volus interuenisset, cum rati-
ficans non habuisset notitiam.

LEX I.

¶ Quando in alternatiua obligatio est species z quantitas, an
possit fieri compensatio.

Cum proponas Ratihabitio ma-
ioris p̄iudicat
in iure, quod sibi competit ratione precedentis mi-
noris etatis, non in eo quod competit cuilibet ma-
iori. hoc primo. ¶ Item quando in solutione, seu
in obligatione, est species, z quantitas alternati-
ue ratione quantitatis potest fieri compensatio. h. d. De hoc quā-
do in alternatiua obligatione est species z quantitas, an possit fieri
compensatio vide l. si debeas decem. ff. de compen. z vide quod
plene dicit in l. si feruus. §. ff. de furtis.

ADDITIO

P. PAV. P. ¶ Cum proponas. Limita nisi minor fuisset dolo in-
ductus ad contrahendum, licet postea ratificaret factus maior, no
rehaberet, nisi esset certioratus de tali dolo. vide Ro. consil. l. iij.

LEX II.

Sine Indebite alienata possunt vendicari, nisi ra-
tuhabitio, vel p̄scriptio, vendicantem repel-
lat. h. d.

LEX III.

Quando Si immobilia sunt sine decreto alie-
nata titulo oneroso a minore vel eo
sciente, taciturnitas quinque annorum effecto maiore ratihabi-
tione inducit, si titulo lucratiuo requiritur taciturnitas longi
temporis. h. d. ¶ No. licet singularis valde lenementi istam l. quā-
to plus potes rogo re. ¶ Opp. s. t. j. l. i. vbi re quiritur p̄scriptio
longi tempo. Sol. quando ipse minor vendidit, vel alius eo sciente
statuta sunt tempora hac l. distimta. Sed quando vendidit alius
ignorante minore, tunc haberet locus l. contraria. ¶ Ad vnum ta-
men aduerte, quia illud, quod hac l. dicitur, non est proprie p̄scri-
ptio, sed inducitur quedam ratihabitio tacite. Et ideo quocunque
modo intra illud tempus, minor iste factus maior, declarat se nolle
ratum habere, lapsus huius temporis non obest, sed in l. contra-
ria inducitur p̄scriptio. z debet interrumpi modis legitimis, ad
interrumpendam p̄scriptioem inductis. De quibus videbitis
in l. cum notissim. §. sed z si quis. ff. de p̄scr. xxx. ann. Dicit plene z
plenissime in l. naturaliter. ff. de viucap.

ADDITIOES.

POMA. ¶ Si quando. Et no. quod taciturnitas huius tempo-
ris, inducit ratihabitionem, non solum circa gestum principaliter,
sed etiam circa continentiam, z dependentiam ab eo. Ita dicit do.
Alex. consil. c. vii. vol. v. P. PAV. P. ¶ Si quando. Aduerte signa-
ter quod dispositio huius l. non procedit hodie, attenda dispositio
ne iuris canonici, quia iste qui contrahit sine decreto, contra iura
mercatur, p̄sumitur in mala fide. c. qui contra. de re. iur. l. quem ad
modum. vbi Bar. C. de agri. z cem. l. i. §. ergo. z c. si. de p̄scri. Ita
dicit do. Ant. de bu. in conu. r. i. i. c. i. d. m. n. a. d. r. a. b. i. l. i. s. v. b. i. etiam dicit
quod non procederet quando tutor vel curator contraheret cū
iplo minore. Et vide quod per istam l. dicit Ro. idem esse in p̄dis-
go, qui tacuit per quinque annos postquam effectus est sane mētie,
in singularibus, nisi mētie. iudex Bononiensis.

ALEX. ¶ Quinquennium. Per istam l. fuit consultum, quod si sus-
dex interdicit administrationem bonorum alicui intra certum tem-
pus qui durante prohibitione alienat, demum vult alienationem
reuocare, an possit decretum fuit quod si intra quinque annos non
fuerit reuocata, videri non poterit reuocari. Talis est hic, z in l. §.
de contractibus iudicium. per hoc limita l. que ab initio. ff. de reg.
iur. vbi vide gl. z dicitur, quod minor non potest donare si-
ne decreto. Lud. in l. ante. sol. mar. dicit, quod forte hoc non p̄-
cederet in donatione. Et licet non alleget aliquem text. mihi vide-
tur text. in l. cum plures. §. si tutor. de adm. tuto. POMA. ¶ Vide
huc apostil. ibi, casus est hic. z in l. z idem in verbo. aduerte. mo-
tus per istam l. sic voluit Lu. Ro. in sing. suo mētie. iudex Bononiē

De magistratibus conueniendis. Rub. LXXV.

LEX I.

Magistratus Minores in subsidium ha-
bent regressum contra ma-
gistratus, qui tutores dederunt, z etiam cōtra fideiussores
quos pro idemnitate receperunt.

ADDITIO.

ALEX. Si magistratus. Iste ter. est sing. ad vnum no. quod posuit Bal. in l. constit. in pe. q. de pena iud. qui male iudicauit.

HEREDES. Contra heredes magistratus non datur actio ex leui culpa. h. d.

TRU. Plures magistratus, si sunt soluendo, habent inter se beneficium diuisionis. h. d.

DUERSUS. Contra magistratum datur actio in subsidium excussis tutoribus, fideiussoribus, et collegis.

MAGISTRATUS. Ista lidem dicit, quod pcedes, ideo non eget sum-

UM SIT ADIECTA. Nec est singularis l. In eo quod quis damnificatur ex eo quod notarius scribere omisit, datur actio contra notarium. h. d.

Primo ex hac l. nota quod dicitur in sumario. De quo vides in l. pe. ff. de tab. exhiben. Secundo no. quod inuentarium est faciendum scribendo estimationem rerum. Et tertio no. quod licet inuentarium non sit bene confectus a tutore, vel

quia minus est scriptum, vel minor estimatio, non propter hoc actio ipsius tutoris inualida efficitur. Quarto no. et non ex parte mente tua in perpetuum, quod excusatur tutor, vel curator si dicit rem prout estimata est auctoritate publica, licet plus valeat. Vide gl. super verbo, si qua lesio. Hoc tamen intellige, nisi manifestum esset illam estimationem esse iniustam. Et de hoc esset publica fama in vicinia, et locis circumstantibus, tunc enim tutor non potest dicere se credere illam estimationem esse iustam, argu. de pretur. l. si tutor petitus. Ho. rogo te, et in perpetuum non obdormis, etc.

ADDITIONES.

P. PAV. P. Cum sit adiecta. Ho. singulariter circa regulam huius l. quod notarius in quibus renerur solum de dolo, lata est vide Alex. per illum ter. in prin. in l. ubi erigitur. ff. de eden. Ad hanc materiam vide latius per Bal. in l. oratione. C. de testa.

ALEX. Notarius. Et vide quod dicitur in l. qui nomine. ff. de adde quod probato dolo notarij de interesse. statur iuramento peritis, secundum Bal. in l. qui accusare. s. de eden. secus si proprietas notarij, quia tunc debet plene probari, secundum Bal. in l. de eden. et qua pena puniatur tabellio, qui protocolium perdit licet instrumentum inde sumptum reperitur, vide Bal. in l. de fid. instr. ver. qro dicitur superius, et ibi in seq. q. An possit curari protocolium, et addito instrumento, et quod no. Bal. in l. de his que in testa. velen.

FINIS.